

TER HERDENKING :

Ds Hendrik Spreeuwenberg

16 Februari 1907

—

6 November 1951

Stichting Papua
Cultureel Erfgoed

D / 140 / 57

Prediking

gehouden in de rouwdienst in de
Ned. Herv. Kerk te Okkenbroek
op 9 November 1951, bij de
begrafenis van

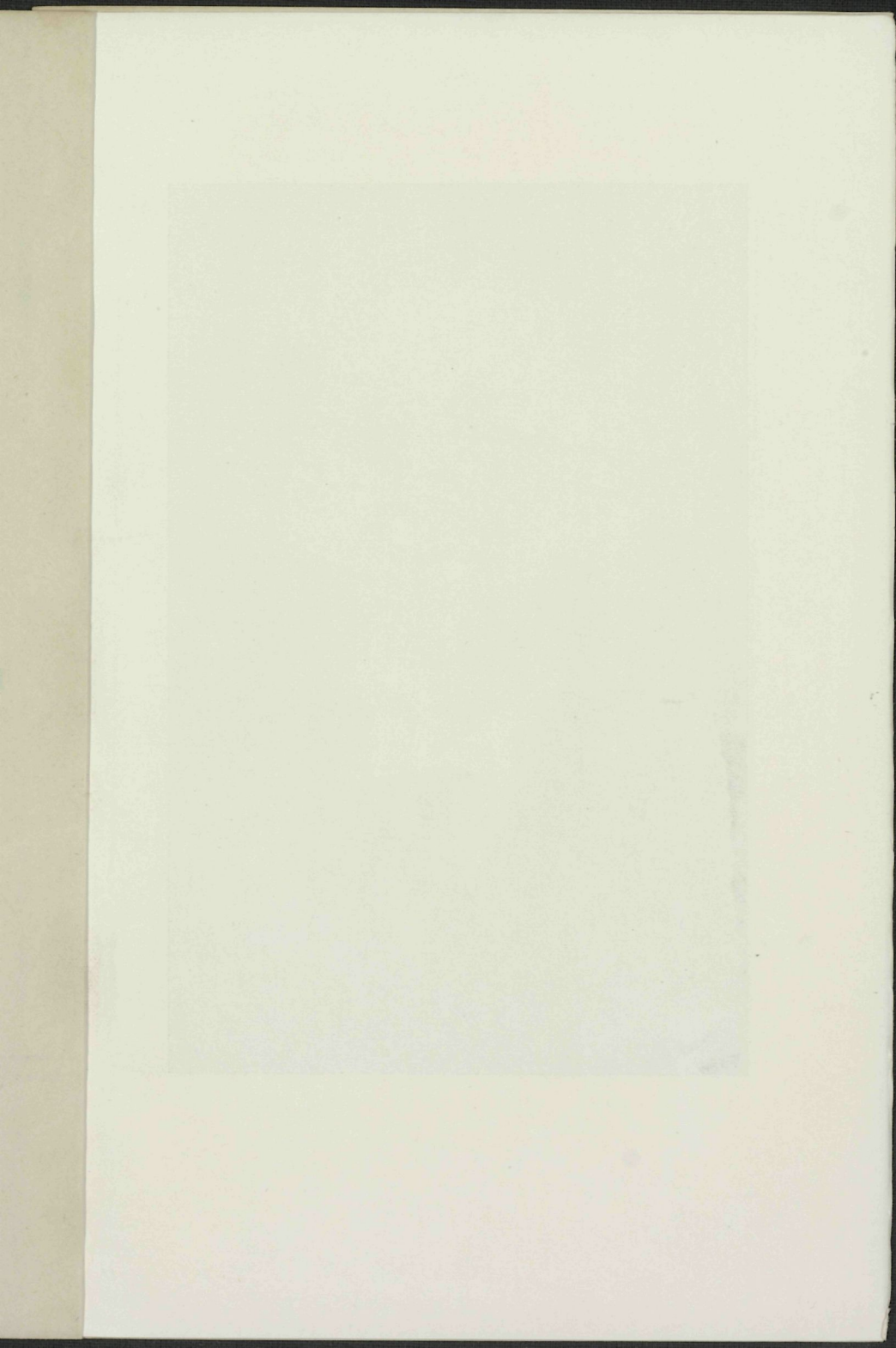
Ds Hendrik Spreeuwenberg
door Ds J. Veen Pzn. van Beek-
bergen.

Uitgegeven door de Kerkeraad der Herv. Gemeente te Okkenbroek ten bate van de
Opleidingsschool van Evangelisten te Seroei.

Printing

Published by the Department of
the State of California
at the University of California
Press, Berkeley, California
1968

Printed in the United States of America

HENDRIK SPREEUWENBERG

werd 16 Februari 1907 te Rotterdam geboren. Hij bezocht de lagere school en zou aanvankelijk zijn vader opvolgen in het timmerbedrijf. Maar op 23-jarige leeftijd gaf hij gehoor aan zijn roepstem en ging naar de zendingsschool in Oegstgeest. Toen zijn opleiding aldaar voltooid was, werd hij 2 Juni 1937 in de Domkerk in Utrecht door ds. J. H. Grolle afgevaardigd naar Nieuw-Guinee. Eind van dat jaar vertrok hij naar het zendingsveld, na in het huwelijk te zijn getreden met Margaretha Jacoba Petronella Bos.

Van 1937 tot 1942 werkte het echtpaar Spreeuwenberg in de zendingsarbeid, eerst op Nieuw Guinee, later op Ambon. Daar werden zij geïnterneerd en verbleven tot 1945 in kampen. Ds Spreeuwenberg kon in het vrouwenkamp bij Makassar als geestelijk verzorger optreden, omdat hij een vak verstond, i.c. het timmeren. Door zijn werk daar is hij velen tot zegen geweest.

Tijdens het verblijf in het kamp werd mevrouw Spreeuwenberg bij een bomaanval zwaar gewond en hun beide kinderen stierven, terwijl een ander kind reeds voor de kamptijd was overleden.

In 1947 repatrieerden ds. Spreeuwenberg en zijn vrouw. Terugkeer naar de tropen bleek niet mogelijk, daar mevrouw Spreeuwenberg werd afgekeurd. In 1946 en 1947 waren hun twee kinderen geboren.

Op 13 Juni 1948 werd ds Hendrik Spreeuwenberg door ds. Hoekert van Voorburg in de gemeente Okkenbroek bevestigd. In deze gemeente heeft hij met grote blijdschap en toewijding God mogen dienen.

Vrijdag 2 November 1951 werd hij, na een bezoek aan het ziekenhuis in Deventer, aangereden door een auto. Dinsdag 6 November is hij overleden. Vrijdag 9 November werd hij begraven op het kerkhof in Okkenbroek, nadat eerst in de Hervormde kerk een rouwdienst was gehouden onder leiding van ds J. Veen Pzn. van Beekbergen.

Orde van de dienst

Votum en Groet

Introitus:

„Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods,
ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij,
Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.“

Belijdenis des Geloofs:

Waarna gezongen is Gez. 132:2

Schriftlezing:

Psalms 103 en 1 Cor. 15:50-58

Prediking

Gebet

Zang der Gemeente:

Gezang 122

Zegen

Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit u zelve: het is een gave van God, niet uit uwe werken, opdat niemand roeme.

Efeze 2 : 8 en 9

Gemeente des Heren,

Broeders en Zusters.

Als ooit dit: „broeders en zusters” geen cliché is, maar een en al werkelijkheid, dan is dit wel op dit ogenblik.

U gevoelt het met mij, wij zijn hier als broeders en zusters bij elkaar, wij zijn verbonden door hetzelfde verdriet en wij zijn hier in dezelfde smart. Ik kan niet zeggen, het is ons alsof wij een broeder in Christus verloren hebben, neen wij weten het, wij hebben in Ds Spreeuwenberg een broeder in Christus verloren. Ook wij, die niet tot de familie behoren, wij waren door een zeer innige band aan hem verbonden. Wij hebben ontzaglijk veel van hem gehouden, omdat hij ons zoveel heeft geschonken.

Men zegt wel eens, dat er bij een begrafenis veel „belangstelling” was, hier zeggen wij dit zeker anders! Belangstelling is veel te koud en veel te veraf, hier is een hartelijk, en intens medeleven met elkaar, een mee-dragen, een meelijden, een samen-bidden om kracht bij deze grote smart.

Familie Spreeuwenberg, en zeer in 't bijzonder Mevrouw en Moeder, ik behoef het U niet te zeggen, gij weet het: wij zijn hier als broeders en zusters met U samen. En zoals het in het gewone familieleven is, zo is het ook hier, men zegt het niet tot elkaar dat men zo bedroefd is en met elkaar meeleeft, men weet dit van elkaar. Zo behoef ik het U ook niet in het bijzonder te zeggen, dat de gehele gemeente van Okkenbroek, - de vrienden uit de zending - en zo vele anderen met U medeleven. U weet hoe er in deze dagen een muur van gebed om U en Uw kindertjes is geweest en U weet ook, hoe wij U in het gebed zullen blijven dragen.

Ik heb wel eens, in verband met een bijzondere kerkdienst als deze, de opmerking horen maken, dat men moet oppassen voor mensverheerlijking. In een rouwdienst in de Kerk, zo zegt men, past alleen de verheerlijking van Jezus Christus.

Wie Ds Spreeuwenberg, al is 't ook maar uit de verte, heeft gekend, weet dat een dergelijke waarschuwing hier in deze kerkdienst rustig achterwege kan blijven.

Het is nu eenmaal volstrekt onmogelijk van Ds Spreeuwenberg te spreken zonder tegelijk in één adem te spreken en te getuigen van de kracht en de heerlijkheid van onze Here Jezus Christus. Wie over

Ds Spreeuwenberg mag spreken kan eenvoudig van Jezus Christus niet zwijgen. Wie over zijn persoon en werk denkt, komt bij Christus uit.

Wanneer ik aan mijn vriend, broeder Hendrik Spreeuwenberg denk, dan komt van zelf 't woord van Paulus in mijn gedachte: „ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij.”

Spreeuwenberg was die hij was, enig en alleen door de blijde en werkelijke kracht van Jezus Christus, die in hem werkte en die ook van hem uitstraalde. Ieder, die met hem in aanraking kwam, gevoelde: bij deze man is iets bijzonders en dat bijzondere had hij niet van zich zelf, dat zat niet in zijn karakter, ook niet in zijn innemende persoonlijkheid; neen, het zat dieper, het kwam door Christus, die hem, zoals het ook op de rouwkaart staat, tot Gods kind had gemaakt.

Hendrik Spreeuwenberg, was een begenadigd kind van God. Ik meen, dat wanneer wij het zó zeggen, wij het zó alleen maar goed zeggen, en dat hij een begenadigd kind van God was, was het geheim van zijn leven.

Met heel zijn leven heeft hij niet anders gedaan dan van deze genade te getuigen. Gods genade, dat wil zeggen: Gods onverdiende liefde in het leven.

Die liefde van God in Jezus Christus geopenbaard heeft Spreeuwenberg gekend en door al wat hij deed en sprak heeft hij er van getuigd, hij kon er niet van zwijgen. Het straalde van zijn leven uit en daardoor is hij voor velen — God weet alleen voor hoe-veelen — tot grote zegen geweest.

Hij behoefde er geen apart gezicht bij te zetten of een bijzondere stem bij te gebruiken, neen, niets van dat alles. Hij bleef wie hij was, hij deed gewoon, zo verrukkelijk gewoon en juist daardoor was zijn getuigenis van het Evangelie van Jezus Christus vol van blijdschap en kracht.

Een begenadigd kind van God: Ds Spreeuwenberg is zelf de eerste geweest om dit te weten. Hij wist, alles, wat ik in mijn leven heb ontvangen is niet door mij zelf — maar enig en alleen van Hem, die het mij gaf.

Je hebt wel van die mensen, die over het paard worden getild, zij worden in alle kringen gevonden, ook onder dominés; maar deze dominé van Okkenbroek behoorde er beslist niet bij. Hij zal heus wel geweten hebben, dat hij heel veel vrienden had en dat vele mensen van hem hielden en dat hij voor velen, niet alleen in 't verre Indonesië, maar later ook hier in het land, wat heeft kunnen zijn. Maar hij heeft óók geweten, dat komt niet door mij, dat is alléén door Jezus Christus, ik heb alleen maar doorgegeven wat Hij mij éérst gegeven had.

Een begenadigd kind van God, daardoor heeft hij voor zijn vrouw en kindertjes kunnen zijn, wat hij voor hen is geweest: een liefhebbende man en vader, een grote steun bij de tijdelijke en eeuwige dingen.

God heeft het leed en het verdriet niet gespaard in het gezinsleven van Ds Spreeuwenberg. Later, toen wij elkaar goed kenden, heeft hij mij

er wel wat van verteld, in alle eenvoud en soberheid; dan kon hij je soms ineens aankijken en zeggen: »ja, jô — daar kom je niet alleen door heen!» Hij wist het: Jezus Christus heeft ons er doorheen gedragen. Het is alleen aan Zijn genade te danken.

Ds Hendrik Spreeuwenberg was door Christus liefde »gegrepen»; daarom, omdat Christus hem het eerst heeft liefgehad, omdat Christus hem uit de duisternis gebracht heeft tot Zijn licht; zijn schuld verzoend heeft en hem verlost heeft van de macht van de Boze, hem geschonken heeft het leven en de overvloed — daarom en daardoor alleen moet deze man heel zijn leven van Hem getuigen op het zendingsveld, in het grote vrouwenkamp en later in ons land in eigen gemeente. Al zijn gaven en krachten heeft hij in Christus' dienst ingezet.

Hij begreep, dat hij de mensen in het kamp alleen bereiken kon, wanneer hij in het kamp werkte als timmerman, anders zou men hem er niet toelaten. Welnu, hij heeft er als timmerman gewerkt, maar dat was voor hem slechts bijzaak, het ging hem uiteindelijk er om, om hen, die daar in grote nood en moeite waren, te troosten met de troost, waarmede hij zelf vertroost was geworden: het evangelie van Jezus Christus.

Hoe hij hier als Pastor van Okkenbroek gearbeid heeft behoef ik u niet te herinneren, u hebt dit dagelijks gezien. Voor jongeren en ouderen, voor zieken en gezonden is hij tot grote zegen geweest. Wij denken hier ook met grote dankbaarheid aan zijn arbeid voor de Jongemannen en Meisjes-vereniging en heel de zorg voor het Jeugdwerk. Was hij niet juist bezig het Jeugdgebouw van binnen te verbeteren? Ook naar de school, waar hij Ere-voorzitter van was, ging zijn belangstelling uit. En dan denken wij buiten de gemeente nog aan zijn lidmaatschap voor de classicale Jeugdraad en de classicale Zendingscommissie, waar hij voorzitter van was. Ook voor de „Zento" werd zijn hulp nog telkens ingeroepen om de bezoekers over het zendingswerk te vertellen, en dat deed hij met grote liefde, want heel zijn leven is Spreeuwenberg zendeling gebleven.

Ik denk aan de tijd, waarin wij samen werkten in de gemeente Beekbergen en de maanden, dat hij bij ons in huis woonde. Wat heb ik toen veel van hem ontvangen.

Gemeente, wanneer wij dit alles bedenken, hoe kan het dan anders, of onze harten zijn vol droefheid en smart, nu Ds Spreeuwenberg zo plotseling uit ons midden is weggenomen.

Als gemeente van Jezus Christus weten wij, dat wij deze droefheid niet behoeven te verzwijgen. Van de Heer Jezus weten wij, dat Hij weende bij het graf van Lazarus. Laten wij maar eerlijk zeggen, dat wij ons geslagen voelen. Een christen behoeft zijn verdriet nooit te verbergen, dat zou hoogst onnatuurlijk en verkeerd zijn; en nu ik dit zeg moet ik denken aan een brief, die Ds Spreeuwenberg ons schreef bij het overlijden van mijn schoonvader, hij schreef: »Voor mij is een grote troost,

dat in de bijbel de droefheid niet verboden is: doch méér troost mij het woord van Jezus, dat de droefheid tot blijdschap zal worden. Nu is dat bij de discipelen niet zo op staande voet geschied. Er zitten dagen vol geweldige spanning tussen en de droefheid is echte droefheid geweest, doch het einde was blijdschap. Mij troost ook het weten, dat die blijdschap niet eerst kwam, toen zij van de aarde werden weggenomen, doch dat de blijdschap in dit leven weer teruggevonden werd door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. En de blijdschap veroorzaakt door deze daad Gods werd hun tevens een stuwende kracht, die hen uit deed gaan en verkondigen de grote daden Gods. Laat de droefheid, zo schreef hij, een plaats. Forceer haar niet, maar zak er ook niet berustend in weg.

Want daartoe wordt zij niet in ons leven neergelegd, zij is er om de blijdschap te ontdekken. Indien wij die vinden, dan kunnen wij niet anders dan zeggen, dat Gods handelen toch goed was. Wij missen natuurlijk, en het gemis blijft, maar door de opstanding staat het onder de „tijdelijkheid“ en dus gelijk aan al het zijnde hier op aarde. De bitterheid is uit de droefheid weg voor hen, die geloven in Gods genade. Voor mij is het de troost bij alle sterven Efeze 2: 98, waar staat: „want door genade zijt gij behouden door het geloof en dat niet uit u zelve; het is een gave Gods; niet uit uwe werken, opdat niemand roeme.“

Gemeente, toen ik deze brief nog eens overgelezen had, begreep ik, dat ik in deze dienst niet beter kon doen dan dit getuigenis van Ds Spreeuwenberg aan U door te geven.

Gods genade, ik heb het al gezegd - is het geheim van zijn leven geweest.

Die genade heeft hij altijd weer opnieuw gezien en hij heeft er altijd weer opnieuw uit geleefd en van getuigd.

Wij zijn hier bijeen in droefheid, maar óók als gemeente van Jezus Christus, als mensen die geloven en leven mogen uit Gods genade, en dan mogen wij met Ds Spreeuwenberg zeggen: de bitterheid is uit de droefheid weg voor hen, die geloven in Gods genade.

Want dan is er niet alleen de droefheid, maar, dan is er ook Zijn grote liefde, die ons in onze grote droefheid tegemoet komt, die ons sterkt en draagt in ons verdriet, die ons helpt in het heden en uitzicht geeft voor de toekomst.

Wanneer wij ons vasthouden aan Gods genade, dan zien wij daardoor ons verdriet in Jezus Christus, die de dood teniet gedaan heeft en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht heeft gebracht, door het Evangelie.

Dan zien wij Hem, die ons heden zegt: „Ik ben de opstanding en het leven, die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven; en een iegelijk, die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid.“

Dit nu is de genade van God voor Ds Spreeuwenberg en voor allen, die het met Jezus Christus wagen. - Amen.

Orde van de dienst op het Kerkhof

Schriftlezing :

Openbaring : 7 : 9-17

Begrafenisformule :

Daar het de almachtige God behaagd heeft de ziel van onze thans gestorven broeder tot zich te nemen, zo bestellen wij zijn lichaam ter aarde, aarde tot aarde, asse tot asse, stof tot stof, in de vaste en zekere hoop der opstanding tot eeuwig leven, door onze Here Jezus Christus, die ons vernederd lichaam aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk maken en ons tot zich nemen zal in eeuwigheid. - Amen.

Gebed des Heren

Gezongen werd : Gezang 186 : 1

